



AGRÁRMINISZTÉRIUM



## **Szakmai tájékoztató a termelővédelmi csomagról**

(A mezőgazdasági termékpiacok szervezésének egyes kérdéseiről, a termelői és a szakmaközi szervezetekről szóló 2015. évi XCVII. törvény módosítása)

**Az Országgyűlés által elfogadott termelővédelmi törvénycsomag a 2015. évi XCVII. törvény (a továbbiakban: termékpiaci törvény) módosítása révén a meglévő piacszabályozási eszközök fejlesztésével és új szabályozási elemek megteremtésével javítja a termelők felvásárlókkal szembeni kiszolgáltatott helyzetét és jogi eszközökkel biztosít erősebb védelmet számukra, valamint megteremti a termeltetők és termelők közötti kapcsolatrendszer új jogi alapját. A legtöbb új szabály a szükséges felkészülési idő biztosítása érdekében 2025. január 1-jétől lép életbe.**

**Az Agrárminisztérium az alábbi szakmai tájékoztatóval segíti az érintettek eligazodását a törvényt módosítás kapcsán.**

A termelővédelmi csomag révén az alábbi szabályozási elemek kerülnek bevezetésre:

1. a 30 napon túli, késedelmes fizetések közvetlen szankcionálása;
2. a kockázat-megosztási rendelkezések kötelező elemei a zöldség-gyümölcs, sertés és baromfi ágazati szerződéseknek, valamint a vállalkozási típusú szerződéseknek;
3. a termeltetői együttműködés
4. foglalkozástól eltiltás a termelőknek járó ellenérték eltüntetéséért

### **1. Késedelmes fizetések szankcionálása**

A megújult szabályozás 2025. január 1-jén lép hatályba.

A **főszabály**, hogy a termelő felé a vele szerződéses kapcsolatban álló feldolgozónak, felvásárlónak, vagy forgalmazónak a mezőgazdasági és élelmiszeripari **termék ellenértékét az áru átvételétől számított harminc napot meg nem haladó módon ki kell fizetnie.**

**Ennek feltétele**, hogy a **termelő által helyesen kiállított számla** a feldolgozó, a felvásárló, illetve a forgalmazó részére az átvételt követő **tizenöt napon belül átadásra kerüljön**. Ha a helyesen kiállított számlát az átvételt követő tizenöt napon túl bocsátják rendelkezésére, a termék ellenértékét a helyesen kiállított számla kézhezvételétől számított tizenöt napon belül kell kifizetni.

Speciális eset, hogy amennyiben a szerződő felek a mezőgazdasági termék szolgáltatására irányuló **szerződésben folyamatos teljesítésben állapodnak meg**, akkor a fizetési határidő a tárgyhónapi teljesítés tekintetében a tárgyhónapot követő 30. nap azzal, hogy a vevő a tárgyhónapot követő 5. napig a legalább tárgyhónapi teljesítés értéke 30%-ának megfelelő összeget megfizet a termék szolgáltatójának.

Szintén speciális eset, hogy a törvény lehetőséget ad arra a jövőre nézve, hogy egy-egy mezőgazdasági ágazatban elismert **szakmaközi szervezet által elfogadott**, és az agrárminiszter által jóváhagyott – fizetési határidőt tartalmazó – **mintaszerződés** szerint kötött szerződésben eltérhetnek a fizetési határidőre vonatkozó előírástól.

A termelő és a feldolgozó, illetve a felvásárló közötti mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termék tulajdonjogának átruházására irányuló **szerződésnek tartalmaznia kell** a fizetésre kötelezett feldolgozó, felvásárló késedelmes teljesítése esetére **a fizetésre kötelezettnek a pénzforgalmi szolgáltatója részére adott**, a termék ellenértékére és a termék ellenértéke után fizetendő késedelmi kamatra vonatkozó **beszedési megbízás teljesítésére irányuló hozzájárulását, felhatalmazó nyilatkozatát**.

Késedelmes fizetés esetén a termelő eddig csak a bíróság előtt érvényesíthette igényét. A termelővédelmi csomagnak köszönhetően a termék ellenértékének 30 napot meghaladó módon történő megfizetése esetén közvetlenül büntethetővé válik.

Az ár határidőre történő meg nem fizetése esetén a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) ágazatfelügyeleti bírságot szab ki a vevőre vagy annak képviselőjére, amelynek mértéke a meg nem fizetett ellenérték 10%-a, de legalább 1 millió forint.

Ha a kiszabott bírságot a kötelezett nem fizeti meg és azt tőle nem lehet behajtani, a felügyeleti bírságot nem csak az elmarasztalt kötelezettel, hanem annak a jogsértés elkövetése idején helytállni köteles tagjával, vezető tisztségviselőjével, illetve azzal a személlyel szemben is ki lehet szabni, aki a jogi személy vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet kötelezettségeiért a törvény alapján felel.

Az eljárásban az ügyfelet megillető jogokat kap a termelők érdekképviselőjét ellátó elismert szakmaközi szervezet.

## **2. Adásvételi szerződések új kötelező tartalmi elemei a kockázatmegosztási rendelkezések**

Az új szabályozás 2024. július 1-jén, a szankciók tekintetében pedig 2025. január 1.-jén lép hatályba

A termelő és felvásárló között a termelés és teljesítés során felmerülő kockázatok egymás közötti megosztását előíró rendelkezésekkel kapcsolatos szabályok kötelező elemei lesznek

- a **gyümölcs- és zöldségfélék, valamint a sertés- és baromfi-hús ágazatokban azon adásvételi szerződéseknek**, amelyeket a termény vetése, gyümölcs esetében a termés betakarítása évének első napja, vagy haszonállat esetében annak telepítése vagy tenyésztésbe vétele előtt kötöttek;
- a **mezőgazdasági vállalkozási jellegű szerződéseknek**.

Adásvétel esetén a vevőnek és az eladónak, míg mezőgazdasági vállalkozási jellegű szerződés esetén a megrendelőnek és vállalkozónak arányosan kell megosztania a mezőgazdasági termelő eladóként vagy vállalkozóként viselt, a mezőgazdasági termelési és termékelőállítás tevékenység körébe nem tartozó szerződéses kötelezettségekből eredő kockázatát. Ebbe azonban nem értendő bele az érintett termékek piaci árainak változásaiból eredő kockázat.

A törvénymódosítás eredményeként a termelőt csak közvetlenül magához a mezőgazdasági termelési tevékenységhez kapcsolódó kockázatok érintik, az ezen túlmutató kockázatokat pedig meg kell osztani a felek között vagy ha a megállapodás szerint azokat a termelő viseli, akkor számára anyagilag vagy más módon kompenzálni szükséges.

A szerződés ide vonatkozó, kockázatmegosztással érintett rendelkezései közé számít például a minőségi hibákért való felelősség megállapítása, az áru szállításához kapcsolódó megállapodások, az áru átvételének ütemezése, a szerződéstől való elállás feltételeinek, vagy a teljesítés vis maior miatti akadályoztatása következményeinek meghatározása.

Fontos, hogy a törvényi szabályozásból következően a szerződéseknek tartalmaznia kell például, hogy a felnevelt élőállat elszállítása során az elhullás kockázatát arányosan kell viselnie az állattartónak és a vevőnek. Rendelkezni kell például arról, hogy a rossz minőségű palántából, takarmányból adódó veszteség se csak a termelő kockázata legyen. Az átvételkor minőségi kifogás esetén szükséges az egyértelmű következmények rögzítése. Megegyezés hiányában például egy közösen elfogadott független szervezet által végzett minősítés elfogadása és a költségek közös viselése. Az átadás-átvétel időpontjában fennálló rejtett és lényeges minőségi hibákért, a felelősség megállapítása érdekében szóba jöhet külső szereplő által végzett növény- vagy állategészségügyi vizsgálat igénybevétele és az eredmény elfogadása. Külön rendelkezések szükségesek a szerződésekbe arra vonatkozóan, hogy milyen esetekben utasítható vissza az áru átadása vagy átvétele (pl. vis maior, műszaki probléma, baleset stb.).

A törvény a kötelezettségek nem teljesítése esetére – 2025. január 1-jétől – szankciót is előír a vevő vagy a szolgáltatást igénybe vevő számára: a NÉBIH ágazatfelügyeleti bírságot szab ki, amelynek legkisebb mértéke tízezer forint, legmagasabb mértéke tízmillió forint, de legfeljebb a vevő vagy a szolgáltatást igénybe vevő fél – jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért – nettó árbevételének tíz százaléka.

Ha a kiszabott bírságot a kötelezett nem fizeti meg és azt tőle nem lehet behajtani, a felügyeleti bírságot nem csak az elmarasztalt kötelezettel, hanem annak a jogsértés elkövetése idején helytálló köteles tagjával, vezető tisztségviselőjével, illetve azzal a személlyel szemben is ki lehet szabni, aki a jogi személy vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet kötelezettségeiért a törvény alapján felel.

Az eljárásban az ügyfelet megillető jogokat kap a termelők érdekképviselőt ellátó elismert szakmaközi szervezet.

### **3. Termeltetői együttműködés**

Az önkéntes termeltetői együttműködésekre vonatkozó új szabályozás 2025. január 1-jén lép hatályba.

a) A termeltetői együttműködés a termeltető és termelő kölcsönös gazdasági érdekein alapuló, önkéntesen választható együttműködési forma. Termeltető lehet élelmiszerfeldolgozó, a mezőgazdaság és élelmiszer területén működő nagykereskedelmi vállalkozás, továbbá állattenyésztésben a bérhízalást végeztető mezőgazdasági termelő is. Ez az együttműködési forma lényegében a vertikális integráció speciális szabályozási hátterét teremti meg.

A termelő és termeltető között ebben az együttműködési formában termeltetői szerződés jön létre, amely az érintett termékek termeléséhez, előállításához kapcsolódó szolgáltatások – amely állattenyésztésben az állatok tenyésztését, hizlalását jelenti - nyújtására vonatkozó kölcsönös kötelezettségeket tartalmazza.

Nem tekintendők termeltetői szerződésnek azok a szerződések, amelyek a mezőgazdasági termelő vagy termelők részére a szerződésben meghatározott ár megfizetésén felül további kötelezettségeket nem tartalmaznak. A szolgáltatások között az értékesítés és a termék megvásárlásának vállalása mellett például a termelésirányítás, termelés-szervezés, előfinanszírozás is megjelenhet.

Fontos, hogy a termeltetői szerződésben foglalt áruszállításhoz és szolgáltatás nyújtásához kapcsolódóan a termeltetői szerződésen kívül más háttér-megállapodás nem köthető.

b) Egy-egy mezőgazdasági termelési ágazatban az abban működő elismert szakmaközi szervezet vagy annak hiányában a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara kezdeményezésére az agrárminiszter mintaszerződéseket hagyhat jóvá, amelyek segítséget nyújthatnak a gazdasági szereplőknek a szerződéses konstrukciók megalkotásában. Ezek a mintaszerződések meghatározhatják az érintett felek kölcsönös kötelezettségeit és különösen a mezőgazdasági termelőknek nyújtandó minimális garanciákat.

c) A termeltetőket a Magyar Államkincstár kérésükre nyilvántartásba veszi, róluk és az általuk kötött termeltető szerződésekről nyilvántartást vezet. A nyilvántartásba vételnek a jelentősége a jövőben akkor jelenik majd meg, amikor az agrártámogatási rendszerben a termeltetői státusz bármely agrár- és vidékfejlesztési támogatási konstrukciónál értékelési szempontként megjelenik. Értelemszerűen ez a 2025-ben elinduló szabályozás a 2024-ben megjelenő agrár- és vidékfejlesztési pályázati felhívásoknál még nem tud érvényesülni.

A nyilvántartásba vett termeltető minden év március 31-ig a Nemzeti Kifizető Ügynökség számára adatot szolgáltat az előző naptári évi tevékenységéről, a következő adatok és dokumentumok megküldésével.

A termeltetői szerződések további részletes szabályozása miniszteri rendeletben fog megjelenni.

#### **4. Foglalkozástól eltiltás**

Az új szabályozás 2025. január 1-jén lép hatályba.

A tevékenységtől eltiltás azoknak a kereskedelmi vállalkozásoknak a tulajdonosait, illetve vezető tisztségviselőjét tiltja el a további ilyen jellegű tevékenységtől, amelyek a mezőgazdasági termelőktől megkapott áru ellenértékét nemcsak, hogy nem fizették meg, hanem ennek a fedezetét is elvonták a felszámolás vagy végelszámolás megkezdése előtt. Az eltiltást a cégbírósnak jogi személy bejegyzése esetén kell figyelembe venni, amennyiben az említett tulajdonost vagy vezető tisztségviselőt a büntető bíróság csődbűncselekményben vagy fedezet elvonásának bűncselekményében jogerősen elmarasztalta.

## **5. Néhány fontosabb, szerződésekre vonatkozóan már korábban bevezetett speciális szabály emlékeztetőül:**

### **a) Friss, gyorsan romló termék esetében átvétel után nincs minőségi kifogás:**

A termelő, a feldolgozó, a felvásárló, valamint a forgalmazó viszonylatában értékesített friss, illetve gyorsan romló mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termék vonatkozásában a felek között létrejött írásbeli szerződésben meghatározott fogyaszthatósági vagy minőség megőrzési idő leteltét követően, erre vonatkozó szerződéses rendelkezés hiányában a termék birtokba vételét követően minőségi kifogásnak nincs helye.

### **b) Kötelezően írásba foglalt szerződések:**

A Magyarországon történő feldolgozása esetén a feldolgozásra alapterméként beszállított meggy, alma, valamint a Magyarországon megtermelt torma felvásárlására irányuló szerződést kötelező írásba foglalni és abban a beszállított termékekért fizetendő árat rögzített módon, illetve meghatározott tényezők összesítése alapján számítva, képlettel kell tartalmaznia.

Budapest, 2024. június 4.